

Fullmäktige 23.02.2026

Ändring av grundavtalet för samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT)

Beredning och upplysningar:
Rinne Tuulia
Isotalo Olli
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige

1

godkänner grundavtalet för samkommunen Helsingforsregionens trafik enligt bilagan.

2

befullmäktigar stadsdirektören att underteckna grundavtalet samt att göra tekniska ändringar eller ändringar av ringa betydelse i avtalet.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) grundades år 2009 genom ett grundavtal som godkändes av kommunernas fullmäktige. Grundavtalet har ändrats sedan dess och för närvarande tillämpas det avtal som trädde i kraft år 2018.

HRT:s styrelse har i november 2025 skickat ett förslag till ett nytt grundavtal för godkännande av medlemskommunerna. Bakgrunden till detta är ändringar i 8 kap. i kommunallagen (21.5.2021/419) om samkommunernas grundavtal. I förslaget till grundavtal har man beaktat ändringarna i kommunallagen, och dessutom har överlappningarna mellan HRT:s grundavtal och förvaltningsstadgan strukits och andra tekniska uppdateringar har gjorts.

Ändringarna i avtalet har beretts sedan våren 2023, och avtalet skickades för första gången till medlemskommunerna för godkännande våren 2024. Processen för godkännande avbröts dock, och sedan dess har ringa ändringar i avtalet beretts. I den föregående processen för godkännande framskred ärendet inte i Esbo till stadsstyrelsen eller fullmäktige.

Enligt 57 § i kommunallagen kan grundavtalet ändras, om inte något annat bestäms i grundavtalet, om minst två tredjedelar av medlemskommunerna understöder en ändring och deras invånarantal är minst hälften av det sammanräknade invånarantalet i samtliga medlemskommuner. Medlemskommunerna i Helsingforsregionens trafik är Helsingfors, Esbo, Vanda, Kyrkslätt, Tusby, Kervo, Sibbo, Grankulla och Sjundeå.

Det nya avtalet avses träda i kraft 1.5.2026 och upphäver samtidigt grundavtalet som trädde i kraft 1.1.2018.

Föreslagna ändringar i grundavtalet

Största delen av de föreslagna ändringarna är av teknisk natur och hänför sig till förenkling av avtalstexten och uppdatering av termer och laghänvisningar. I det föreslagna grundavtalet har man också strukit överflödiga texter som även i övrigt är bindande för samkommunen, antingen som bestämmelser i kommunallagen eller som bestämmelser i förvaltningsstadgan. Å andra sidan har förvaltningsstadgan och grundavtalet förenhetligats: avsnittet om styrelsens uppgifter (17 §) har utvidgats, eftersom förslaget till grundavtal upprepar de uppgifter för styrelsen som anges i HRT:s förvaltningsstadga. Det föreslagna grundavtalet förändrar inte nuläget, men avlägsnar konflikterna mellan avtalet och förvaltningsstadgan.

En del av ändringarna handlar om att anteckna etablerad praxis i avtalet. Det föreslagna grundavtalet stärker bland annat medlemskommunernas rätt att utse en sakkunnigledamot i HRT:s styrelse (16 §), vilket har varit praxis redan under två verksamhetsperioder. Också anteckningen om samkommunens möjlighet att vara delägare i aktiebolag (2 §) bekräftar nuläget, eftersom HRT redan för närvarande är delägare bland annat i bolag som producerar lösningar för biljett-, betalnings- och resenärsinformation.

Helt nya punkter som gäller ekonomin i grundavtalet är ett system för uppföljning av ekonomi och verksamhet samt rapportering till medlemskommunerna (23 §), räkenskapsperiodens överskott- och underskottbehandling (24 §) samt täckning av underskott (25 §). De nya punkterna är dock till sitt innehåll sedvanliga och verksamhetssätten används delvis redan.

Det föreslagna avtalet innehåller flera preciserade tillvägagångssätt. Dessa hänför sig till utträde ur samkommunen och de skyldigheter för medlemskommuner och samkommuner som gäller utträdet (6 §), fastställande av en ny medlemskommuns grundkapitalandel (20 §) och täckande av kommunandelens överskott och underskott (27 §). Innehållet är sedvanligt och till många delar i linje med samkommunens grundavtalsmall som har utarbetats av Kommunförbundet.

Två av de föreslagna ändringarna påverkar i någon mån förhållandet mellan samkommunsstämman och de enskilda medlemskommunerna. Samkommunsstämmans roll skulle stärkas i förhållande till enskilda medlemskommuner, eftersom den i fortsättningen kan bilda eller upplösa en fond utan medlemskommunernas samtycke (14 §). Å andra sidan skulle de enskilda medlemskommunernas roll stärkas, eftersom en avvikande tidpunkt för avslutandet av medlemskapet för en utträdande kommun i fortsättningen skulle förutsätta enhällighet i samkommunsstämman i stället för ett majoritetsbeslut (§ 6).

Det mest praktiska förslaget som faktiskt inverkar på verksamheten gäller medlemskommunernas tidsplan för utlåtanden om HRT:s årliga

verksamhets- och ekonomiplan (22 §). Det nya avtalet skulle tidigarelägga och förlänga tidtabellen för utlåtandena med sammanlagt över tre veckor.

Effekterna av det föreslagna grundavtalet är i huvudsak neutrala, eftersom ändringarna antingen är av teknisk natur eller stärker de förfaranden som redan tillämpas. Förslagen till lösningar på de nya punkterna i grundavtalet är sedvanliga. Esbo stad har redan tidigare genom koncernsektionens anvisningar förordat ändringar i HRT:s förvaltningsstadga, och därför är det konsekvent att de godkänns som en del av grundavtalet. Ingen av ändringarna har några särskilda negativa konsekvenser ur Esbos synvinkel. Förlängningen av tiden för utlåtandena om utkastet till verksamhets- och ekonomiplanen, som i huvudsak infaller på sommaren, kan ses som en positiv sak som stärker förutsättningarna för god beredning och gott beslutsfattande. Det finns därför inga hinder för att godkänna förslaget till grundavtal.

Som bilaga till mötesärendet finns det nya förslaget till grundavtal samt en sammanställning över de viktigaste ändringarna, som har utarbetats av HRT. Som tilläggsmaterial finns det gällande grundavtalet samt en spaltjämförelse av det gällande avtalet och det nya avtalet.

Behörighet: Enligt 55 § i kommunallagen bildas en samkommun genom ett grundavtal mellan kommunerna som godkänts av fullmäktige. Således hör också en ändring av grundavtalet enligt 57 § i kommunallagen till fullmäktiges behörighet.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsens koncern- och lokalsektion 12.1.2026 § 4

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Mykkänen Kai

Stadsstyrelsens koncern- och lokalsektion beslutar att föreslå för stadsstyrelsen och vidare för fullmäktige att fullmäktige

1
godkänner grundavtalet för samkommunen Helsingforsregionens trafik enligt bilagan.

2
befullmäktigar stadsdirektören att underteckna grundavtalet samt att göra tekniska ändringar eller ändringar av ringa betydelse i avtalet.

Behandling

Beslut

Koncern- och lokalsektionen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 26.1.2026 § 16

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Mykkänen Kai

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige

1

godkänner grundavtalet för samkommunen Helsingforsregionens trafik enligt bilagan.

2

befullmäktigar stadsdirektören att underteckna grundavtalet samt att göra tekniska ändringar eller ändringar av ringa betydelse i avtalet.

Behandling

Beslut

Stadsstyrelsen:

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Förslag till grundavtal
- 2 De centrala föreslagna ändringarna i grundavtalet

Tilläggsmaterial

- Voimassa oleva perussopimus
- Perussopimusmuutosten palstavertailu

För kännedom